

Levanger kommune

Innvandretjenesten

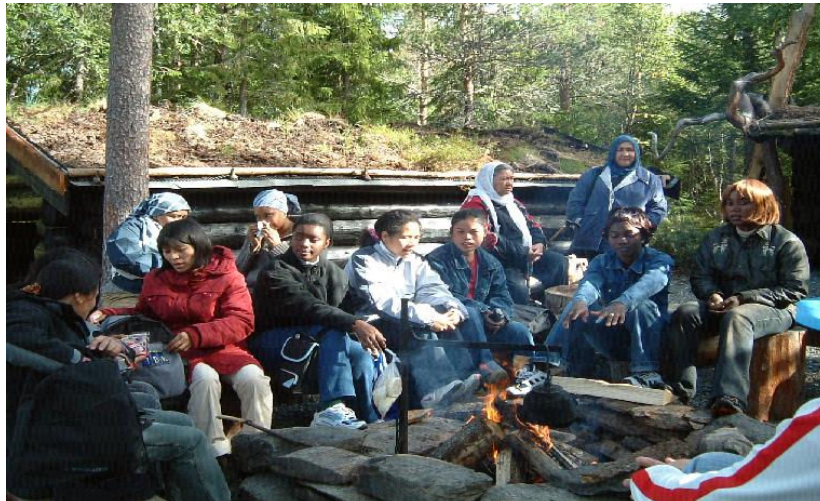
Sjefsgården voksenopplæring

Sluttrapport

Forprosjekt

Skolens plass i et introduksjonsprogram/
fleksibelt læringsmiljø

Individuell plan for norskopplæring

Therese Granås – Eva Winnberg – Dag Fjøsne

Levanger, 2004

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Bakgrunn, mål og mandat	4
1.1 Bakgrunn.....	4
1.2 Prosjektmetoden.....	5
1.3 Mål for totalprosjektet.....	5
1.4 Mål for forprosjektfasen.....	5
1.5 Mandat for dette forprosjektet	5
2. Gjennomføring	6
2.1 Organisering av prosjektet.....	6
2.2 Delprosjektet.....	7
2.3 Evaluering av arbeidet i delprosjektet	7
3. Planstyrt arbeid	8
3.0 Situasjonsbeskrivelse, informasjons- og datagrunnlag.....	8
3.0.1 Sjefsgården voksenopplæring for innvandrere	8
3.0.2 Studieverksted og likemannsarbeid.....	9
3.1 Individuelle planer (IP).....	10
3.2 Individuell plan for norskopplæring (IPN).....	11
3.2.1 Pedagogisk begrunnelse.....	11
3.2.2 Danske erfaringer.....	12
3.2.3 Andre erfaringer.	13
3.2.4 Forholdet mellom plannivå.	13
3.2.5 Grunnlaget for utarbeidinga av IPN	14
3.2.8 Refleksjonssirkelen.....	17
3.2.9 Illustrasjon av utforminga av en individuell plan for norskopplæringa.....	18
3.3 Beskrivelse av prøveperioden.....	19
3.3.1 Bruk av logg i oppfølging og justering	20
4. Analyse og vurderinger	21
5. Anbefalinger	23
Vedlegg 1: Individuell plan for norskopplæringa	25
Vedlegg 2: Journalside.....	26
Vedlegg 3: Samtaleark.....	27
Vedlegg 4: Plan etter dansk modell	29
Vedlegg 5: Ukeplaneksempel.....	30
Vedlegg 6: Loggeksempel 1	32
Vedlegg 7: Loggeksempel 2	33

Sammendrag

Denne rapporten sammenfatter vårt prosjekt om utarbeiding og utprøving av individuell læreplan for norskopplæringa for voksne innvandrere. Prosjektarbeidet settes inn i en sammenheng med fjorårets prosjektarbeid, særlig om bruk av studieverksted og likemenn.

Under utprøvinga har vi justert malen for individuell plan for norskopplæring (IPN) som vi har arbeidet ut. Vi har aktivt brukt ukeplanen og loggbok som hjelpemidler. Gjennom dette har vi funnet fram til et opplegg for utarbeiding av IPN og hvordan vi best kan følge opp planene.

Å mestre bruken av IPN som et tjenelig redskap for både kursdeltaker og lærer tar tid. Men vi forstår at en slik plan og bruken av dette redskapet, er avhengig av at den er enkel å bruke slik at det ikke skremmer lærere fra å prøve ut metoden, at den ikke lager uhensiktsmessig papirarbeid som tar oppmerksomheten fra undervisningen, at planen bidrar til at kursdeltakere klarere ser sine språklige mål og ansvarliggjøres i læreprosessen.

En IPN vil også bidra til å dokumentere elevens arbeid på kurset.

Etter utprøvingsperioden har bruken av IPN fortsatt for de to gruppene fra utprøvingsperioden, og det er vårt håp at både kolleger og andre vil la seg friste til å benytte seg av et redskap de selv kan skreddersy til tjenlighet for både deltaker og lærer.

1. Bakgrunn, mål og mandat

1.1 Bakgrunn

I 2003 deltok Sjefsgården voksenopplæring, i Levanger kommune, med utviklingsprosjektet ” Skolens plass i et introduksjonsprogram” i UDIs regi.

Prosjektet besto av 3 delprosjekt:

Arbeidsliv med temaene: arbeidslivskurs, språkpraksisoppgaver og kurspakke

Likemannsarbeid

Studieverksted

De som arbeidet med 2003- prosjektet var: 11 lærere og en representant fra flyktningetjenesten.

Erfaringene fra gjennomføringen av de 3 delprosjektene i 2003 har vært ment å ligge til grunn for 2004- prosjektet. Erfaringene bygger bl.a. på utprøvningsperioder av det enkelte delprosjekt med analyser og studieturer til Bergen, Malmø og København.

En erfarte at en i mye større grad bør prioritere individuelle pedagogiske planer og nye metodiske opplegg for å møte den enkeltes behov, at det var nødvendig å omarbeide arbeidspraksis for B-løp og tilrettelegge timeplanen tilpasset de krav introduksjonsloven stiller. Dette ville være en naturlig forlengelse av de utviklingsprosjektene vi hadde i 2003 og lærerne signaliserte at de ønsker å utvikle grunnideene i 2003 prosjektet videre for ytterligere å bidra til at Introduksjonslovens intensjoner blir oppfylt.

1.2 Prosjektmetoden

Som verktøy i prosjektarbeidet i 2003, ble PLP Prosjektlederprosessen brukt som arbeidsmodell. De sentrale elementene i arbeidsmodellen er som følger:

- faseinndelt utvikling gjennom forstudie, forprosjekt og hovedprosjekt
- oppfølging og kvalitetssikring gjennom måldefinering, beslutningspunkter, milepæler og identifiserte kritiske suksessfaktorer.
- Administrative organisering, hvor de sentrale personer er prosjektansvarlig og prosjektleder.

Vi ser det som en styrke å fortsatt arbeide etter PLP metoden da arbeidsmodellen er en stor styrke for å nå målene i prosjektarbeidet.

1.3 Mål for totalprosjektet

Hovedmål

Skape et levende og spennende undervisningsmiljø med utgangspunkt i den enkelte elevs ressurser og med fellesskapet som ramme i et fleksibelt læringsmiljø, spesielt overfor utsatte grupper.

1.4 Mål for forprosjektfasen

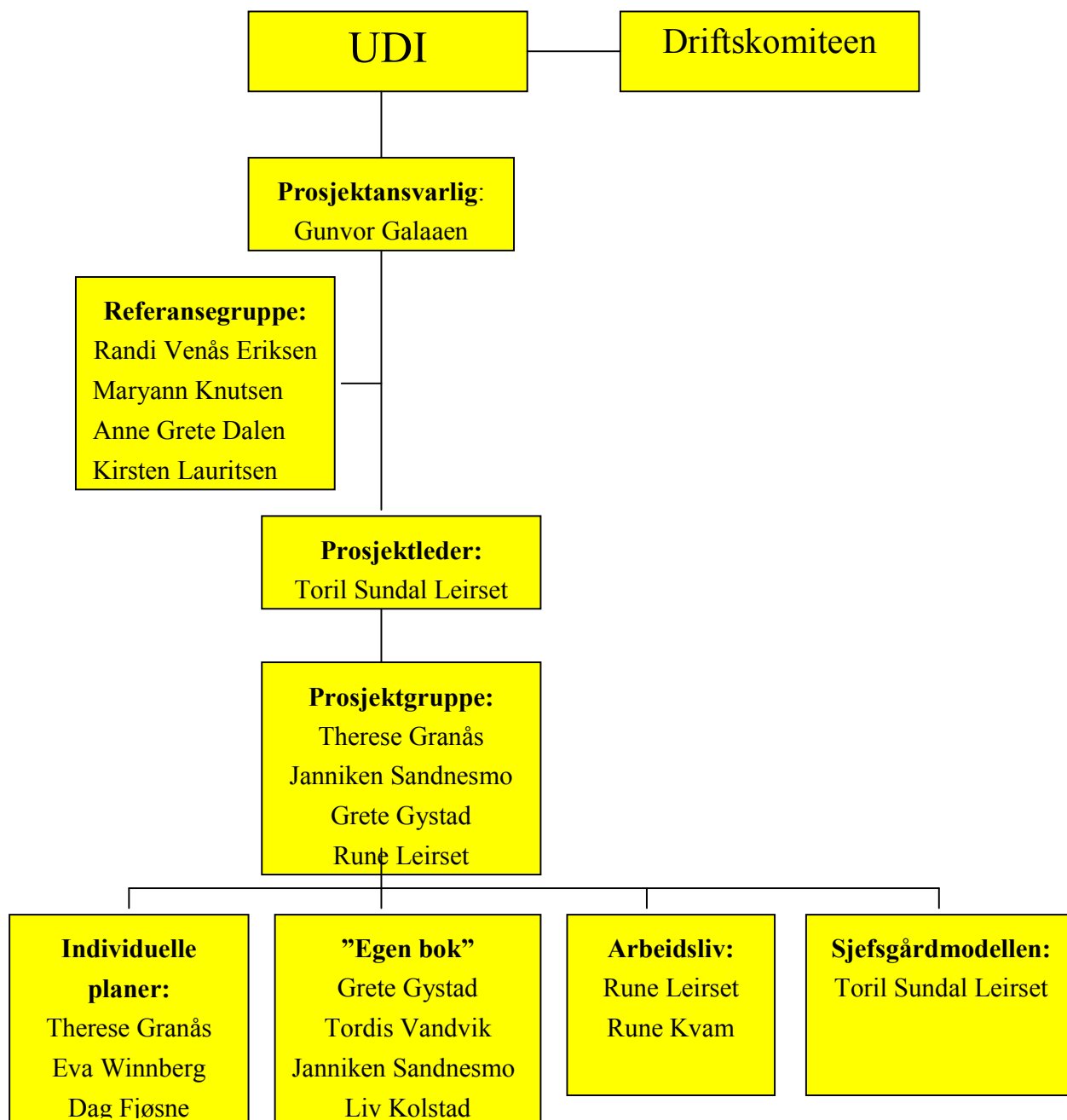
Utvikle en metode for å arbeide ut fra individuelle læreplaner på bakgrunn av den enkelte elevs forutsetninger og behov. Dette i sammenheng med videreføring av studieverkstedmodellen og likemannsarbeidet, spesielt med sikte på utsatte grupper. (Se rapporter fra 2003).

1.5 Mandat for dette forprosjektet

1. Lage en prosjektplan som viser hvordan prosjektet vil arbeide for å løse oppgaven sin.
2. Utarbeide en rapport som inneholder:
 - 1 Pedagogisk begrunnelse for bruk av individuelle planer med vekt på utsatte grupper.
 - 2 Lage eksempler på skjema til bruk i arbeidet med individuelle planer.
 - 3 Vise eksempler på gjennomføring, inkludert en evaluering av individuelle planer.
 - 4 Utprøving med individuelle planer i perioden oktober og november i gruppene, på studieverksted og med hjelp av likemenn.

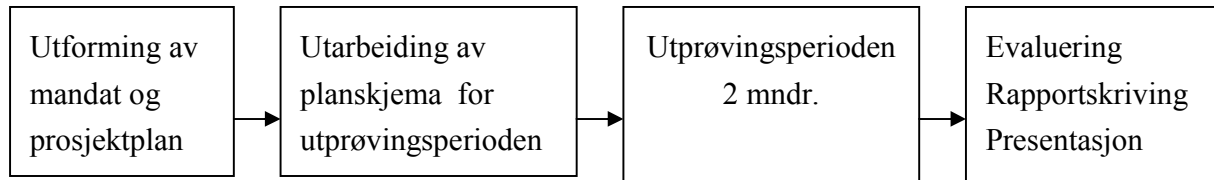
2. Gjennomføring

2.1 Organisering av prosjektet

2.2 Delprosjektet

Delprosjektets gang

Delprosjektets milemøler

Når	Milepæl	Ansvarlig
15.06.04	Legge fram prosjektplanene	Therese
19.10.04	Legge fram underveisrapport med ekstern referansegruppe	Therese
01.02.05	Presentasjon	Therese

2.3 Evaluering av arbeidet i delprosjektet

Vi i delprosjektgruppa visste på forhånd at arbeidet ville bli tidkrevende. Derfor prøvde vi å tilstrebe en prosjektplan som inneholdt nok tid og ressurser til ei god gjennomføring. Planlegginga av utprøvningsperioden skapte en økt bevissthet omkring individualisering.

Forut for prøveperioden så vi på ulike skjema som blir bruk på Holbæk Sprogcenter i Danmark. Inspirert av disse utformet vi våre egne forslag til skjema. Vi ble enige om å prøve ut ett av disse, vedlegg 1.

Tidlig i prosjektperioden deltok vi på et seminar på den greske øya, Lesbos, der det ble satt fokus på Introduksjonsprogrammet. Der fikk vi inspirasjon til å arbeide med prosjektet, samtidig som vi høstet erfaringer vi kunne nyttegjøre oss.

Prosjektperioden har vært krevende, men den har lagt grunnlaget for det videre arbeidet med bruk av individuelle planer i norskopplæringa. De erfaringene vi har gjort oss har i stor grad vært positive, og vi er blitt mer oppmerksomme på deltakernes ulike forutsetninger og behov.

3. Planstyrt arbeid

3.0 Situasjonsbeskrivelse.

3.0.1 Sjefsgården voksenopplæring for innvandrere

Ved vår skole har vi per i dag vel hundre deltakere. Deltakerne representerer ca. tjuvfem forskjellige nasjoner. De kommer til oss med ulike personlige forutsetninger, med forskjellig morsmålsbakgrunn, variert skolebakgrunn, holdninger og motivasjon. Det er dessuten stor aldersvariasjon blant dem.

Ettersom skolen vår ikke er så stor er det heller ikke muligheter for å ha så mange grupper som ønskelig. Vi har seks grupper med norskkurs, en innføringsgruppe og to grunnskoleklasser. Vi har både A og B løp, deriblant en analfabetgruppe.

I gruppene vil ulikhetene være fremtredende. De har dessuten ulike mål for sin norskopplæring. Denne store variasjonen har lenge gjort at vi differensierer, uten at vi kanskje har vært bevisste nok. Vi har savnet et godt system hvor vi kunne gi en god og kvalifiserende opplæring spesielt tilpasset den enkelte.

Noen av skolens prosjektarbeid i 2003, var etablering av studieverksted og likemannsarbeid, og vektlegging på ansvar for egen læring. I forbindelse med dette arbeidet besøkte vi to skoler i Danmark, Holbæk Sprogcenter og Brønby Sprogcenter, som hadde lang erfaring med individuelt arbeid i studieverksted.

Etter etableringa av studieverksted og likemannsarbeidet har vi sett større muligheter for å differensiere opplæringa. Mye lå derfor allerede tilrette for at deltakerne kunne arbeide ut fra individuelle planer for norskopplæringa si.

Med utgangspunkt i dette ble det med hell søkt UDI om midler til å utarbeide et verktøy , for å bruke og utprøve individuelle planer i norskopplæringa.

3.0.2 Studieverksted og likemannsarbeid

I dag har vi fem timeplanfesta timer med studieverksted på tvers av gruppene, og vi gjør bruk av likemenn i disse timene. Likemannsarbeidet innebærer at det blir gitt organisert hjelp, støtte og rådgiving til en deltaker som trenger det. Dette arbeidet har blitt utført av personer som ikke nødvendigvis har andre kvalifikasjoner enn at han eller hun har vært i samme situasjon selv.

Likemannsarbeidet utføres av dagens deltakere, tidligere deltakere i tillegg til vår miljøarbeider. I dette arbeidet får både den som yter og den som mottar hjelp, gjensidig nytte. Dessuten har vi sett at dette arbeidet bedrer læringsmiljøet og gir sosial gevinst.

Som arena for differensiering så vi et potensial i studieverksted. Alle deltakerne har obligatoriske timer der, ulike nivå er representert, de kan finne en som snakker samme språk og søke hjelp. Gruppearbeid kan organiseres, aktiviteter kan velges (f. eks samtalegrupper, data, språklaboratorium eller dialektkurs). Det er alltid lærere tilstede på studieverksted. Likemannsarbeid etableres og ulike aktiviteter foregår.

Det foreligger rapporter fra fjorårets prosjekter på skolen.

(www.levanger.kommune.no/tjenestetorg/rapporter/rapporter.htm)

3.1 Individuelle planer (IP)

Fra 1. september 2004 trådte introduksjonsloven i kraft. Det skal utarbeides en individuell plan for alle nyankomne innvandrere som deltar i introduksjonsprogram:

§ 6. Individuell plan

Det skal utarbeides en individuell plan for den som skal delta i introduksjonsprogram. Den skal utformes på bakgrunn av en kartlegging av vedkommendes opplæringsbehov og av hvilke tiltak vedkommende kan nyttiggjøre seg.

Planen skal minst inneholde programmets start og tidsfase og en angivelse av tiltakene i programmet.

Planen skal utarbeides i samråd med vedkommende.

Planen skal tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom og ved vesentlig endring i vedkommendes livssituasjon.

Denne planen skal utarbeides i et samarbeid mellom deltakeren og den eller de som har ansvar for vedkomnes kvalifisering. I vår kommune skjer dette gjennom et samarbeid mellom deltakeren, deltakerens kontaktperson på Flyktingtjenesten og lærer. Med bakgrunn i introduksjonsprogrammets innhold og varighet og deltakerens kompetanse og framtidsplaner blir mål og tiltak framsatt. I planen skal det også komme fram hvem som har ansvar for å hjelpe deltakeren å nå de ulike mål og iverksetting av tiltak i planen. Kontaktpersonen har ansvar for denne programoppfølgingen.

Skolen sitt ansvar vil være i henhold til lovens kapittel 2 om introduksjonsprogrammets innhold og varighet, §4;

a) gi grunnleggende ferdigheter i norsk,

b) gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv

Dessuten foreligger det et samarbeid mellom de tre overnevnte partene i forberedelsene til deltakerens overgang til videre skolegang eller deltakelse i yrkeslivet.

I samhandling med deltakeren blir planen vurdert underveis og eventuelle endringer blir notert.

3.2 Individuell plan for norskopplæring (IPN)

3.2.1 Pedagogisk begrunnelse

I norsk skole har individuelle læreplaner vært utarbeidet med mål å tilrettelegge undervisning for noen elever med spesielle behov der instanser og fagpersoner utenom skolen har vært viktige ressurser og samarbeidspartnere. Individuelle opplæringsplaner, IOP, har vært brukt som viktige redskap for spesialpedagogiske tiltak i skolen.

I norskopplæringa for voksne innvandrere vil behovet for individuelle planer ligge i deltakernes ulike forutsetninger for språkopplæring.

Det humanistiske menneskesynet fremhever mennesket som et aktivt handlende vesen heller enn noe som blir påvirket. Aktivitet, læring eller arbeidsprosess holdes ved like på grunn av interesse for saken, læringsstoffet eller handlingen i seg selv. Aktivitetene må oppleves som meningsfulle.

Det individuelle perspektivet har fått stor plass i norsk skole. Tanket om enkeltmenneskets egenverd og betydningen av å dyrke det særegne er dessuten framtreddende i læreplaner.

Begrunnelsene for dette individrettede perspektivet kan være flere: et kan være ønsket om å sikre at ingen blir stilt overfor krav de ikke kan make. Derfor er det viktig at deltakernes forutsetninger danner utgangspunkt for skolens undervisning. At skolen skal stimulere og dyrke individuelle egenskaper og individuell frihet må ses i sammenheng med den rotfesta plass individualistisk tankegods har i vårt vestlige samfunn.

I ei gruppe kan ulikhetene være fremtreddende. Deltakerne har dessuten ulike mål for si norskopplæring. Ei sammensatt gruppe deltakere har alltid krevd differensiering gjennom individuell tilrettelegging. Dette er tidligere gjort med og uten skriftelige planer for hver enkelt.

En skriftlig individuell plan for norskopplæringa (**IPN**) vil være et godt redskap for ei god og kvalifiserende opplæring spesielt tilpasset den enkelte. Med bruk av en slik plan kan vi planlegge, spesifisere og evaluere de viktigste elementene i deltakerens opplæring.

I følge mandatet skal vi pedagogisk begrunne bruken av individuelle planer med vekt på utsatte grupper. Vi har valg å se på alle våre deltakere som ”utsatte grupper”. De har så ulike forutsetninger og behov at det er helt nødvendig med individuell tilrettelegging for alle. Arbeid med individuelle læreplaner dreier seg nettopp om å planlegge og tilrettelegge deltakerens arbeid i samsvar med evner og forutsetninger. Denne planen kan si noe om hvilken sluttkompetanse deltakeren tar sikte på. Målet kan for eksempel være å ta språktesten.

En individuell plan for norskopplæringa kan sikre at deltaker og lærer styrer mot samme mål. Den må bygge på en felles forståelse av deltakers interesser, sterke og svake sider. Den kan gi deltakeren kontinuerlig medinnflytelse på sin egen opplæring, og det blir lettere for læreren å tilrettelegge.

For at IPN skal være et redskap for deltaker, bør ansvar for egen læring oppøves. Med ansvar for egen læring menes at deltaker må lære å ta ansvar for sin egen læringsprosess ved å aktivt delta i planlegginga og gjennomføringa i sitt eget læringsarbeid. Enten alene eller sammen med andre.

(Kilde: Gunn Imsen, Elevens verden. Innføring i pedagogisk psykologi).

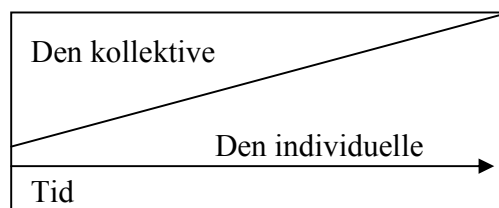
3.2.2 Danske erfaringer

Høsten 2004 hadde skolen invitert Ellen Bertelsen fra Holbæk Sprogcenter i Danmark. Hun la fram sine erfaringer med ”Individuelle læreplaner”:

- En individuell læringsplan bygger på en ”Karriereplan” for den enkelte.

Tankegangen bak planen, den pedagogiske plattformen, er det viktigste. Og her er det planen som verktøy for den enkelte, sentralt, at deltakeren setter sine egne læringsmål og vurderer og justerer disse i samarbeid med lærer (status, mål, arbeidsplan og evaluering). Men planen er kanskje mer en prosess enn en ferdig sak, legger hun til.

Forholdet mellom ”Den kollektive læreplan” og den individuelle kunne illustreres slik:

Formålet med planen vil for læreren være et redskap for differensiering og tilrettelegging.

For deltakeren vil planen kunne utvikle større ansvar for egen læring.

Den individuelle planen vil styres av mål og motivasjon er hennes konklusjon etter flere års erfaring.

Å innarbeide bruken av slike planer vil ta tid.

3.2.3 Andre erfaringer.

Kari Gregersen ved Rosenhof skole i Oslo har bidratt i intervju med sine erfaringer. Hennes målsetting har i denne sammenhengen vært:

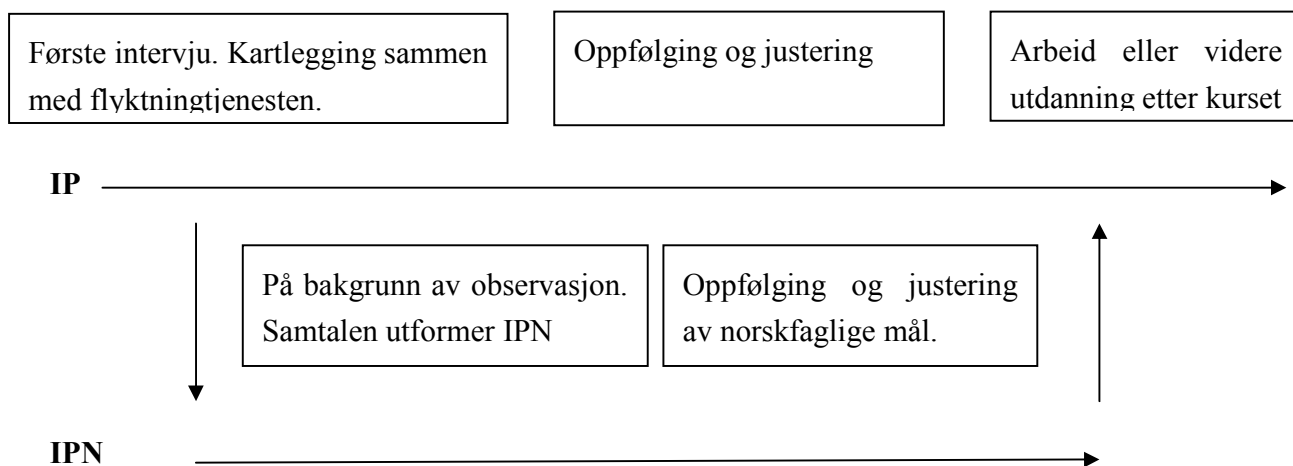
- Hvordan skreddersy undervisninga etter deltakernes behov ved bruk av individuelle opplæringsplaner. - Det viktigste er å finne et system som fungerer, og der læreren beholder oversikten. Det har vært en prosess over lang tid å utvikle dette.

Bruken av slike planer bygger på omfattende testing og samtaler som punktvis oppsummeres. Deltakerens prioritering er viktig for den individuelle planen, handlingsplanen, og for ansvarliggjøring presiserer Kari Gregersen.

Vi har også sett og hentet ideer fra ”Uddannelsesbogen” Dette er et omfattende individuelt plansett av Per Straarup Søndergaard utgitt som CD på Kroghs Forlag AS i Danmark.

3.2.4 Forholdet mellom plannivå.

Forholdet mellom Individuell plan (IP) og Individuell plan for norskopplæring (IPN)

3.2.5 Grunnlaget for utarbeidinga av IPN

Den individuelle planen for norskopplæring (IPN) utformes på bakgrunn av den enkelte deltakers forutsetninger og behov. Planen blir utarbeidet kort tid etter at deltakeren starter på norskkurs og inneholder mål og delmål, samt aktiviteter, som oppøver ulike ferdigheter i et kontinuerlig løp. Planen utarbeides i samarbeid med deltakeren.

Lærerens ansvar blir å hjelpe deltakeren med å sette norskfaglige mål og med å nå dem. Dette medfører et tett samarbeid mellom deltaker og lærer og tett oppfølging av den enkelte. Det er viktig at deltakeren motiveres til å ta ansvar for egen læring, og dermed være i stand til å se sine egne læringsbehov. Lærerens viktigste oppgave vil her være å gi tilbakemeldinger i forhold til planens målsettinger.

Innledningsvis gjennomføres en deltakersamtale der det vurderes hvor deltakeren befinner seg i sin opplæringsprosess, og hvilke mål den enkelte har for opplæringa si. Svar som: ”Jeg vil lære mer norsk”, er for lite konkret. Deltaker må finne ut i hvilke situasjoner han opplever problemer fordi han ikke behersker språket godt nok. Han har kanskje allerede satt seg noen mål om videre utdanning eller arbeid, som gjør at han ser nødvendigheten av å forbedre sine ferdigheter.

Lærer og deltaker kan også bli enige om hvilke arbeidsmetoder som skal benyttes. På denne måten kan deltaker oppnå en bevissthet om egen læring og hvilke læringsstrategier som gir uttelling.

Etter noen dager evaluerer lærer og deltaker arbeidet, gjerne på studieverksted eller i klasserommet, mens de andre deltakerne arbeider selvstendig. Har han nådd de kortsiktige målene? Ønsker han å sette seg nye kortsiktige mål eller mer langsiktige? Ble ikke målene nådd? Kan han arbeide videre med å nå de? Var målene urealistiske? Trengs det justeringer? Fungerte arbeidsmetodene og arena for utførelse?

3.2.6 Utarbeiding av skjema

Utgangspunktet for å arbeide med IPN er det overordna målet for opplæring i norsk for voksne innvandrere. Målet er at kursdeltakerne skal kunne nå et norskspråklig nivå som setter dem i stand til å bruke eller bygge videre på sin medbrakte kompetanse i utdanning, arbeid og samfunnslivet for øvrig.

Vilkår for å lykkes med IPN mente vi var at individuelle planer for norskopplæringa ikke måtte bli et byråkratisk arbeid med en mengde papirer og skjema. Den individuelle planen skal først og fremst være et pedagogisk redskap for lærerne og et redskap for kursdeltakeren, målretting av arbeidet og ansvarsgjøring for egen læring. Planen skal fungere i det daglige arbeidet. Hvis planen i for stor grad blir et administrativt dokument, er det fare for at det ikke får særlig reell betydning for opplæringa. Det viktigste er at deltakerne får best mulig individuell oppfølging i den praktiske opplæringa. Jo mindre tid som blir brukt på utfylling og kontroll av skjema, desto bedre tid blir det til samtaler og oppfølging av den enkelte.

Vi mener det er viktig at planen er utformet slik at deltaker også kan forstå den og kjenne igjen det som har kommet fram under samtalen.

Den nye læreplanen omtaler fire ulike domener. Vi synes det er praktisk å sette deltakernes mål knyttet til disse: det personlige domenet, det offentlige domenet, utdanningsdomenet og arbeidslivsdomenet.. Ved å ta utgangspunkt i domenenene, gir det læreren en bedre oversikt over de ulike arenaer for språkbruk. Disse domenenene skal ikke styre deltakers arbeid, men kan virke motiverende og nyttig. Det forventes ikke at deltakeren skal operere med disse begrepene, men at de blir kjent med at språket skal brukes i ulike sammenhenger.

Interesser og behov hos den enkelte vil påvirke vektlegging og valg av emner i de ulike domenenene.

3.2.7 Oppfølging og justering av IPN

Skjema til bruk for IPN utarbeidet vi forut for prøveperioden etter inspirasjon fra ulike skjema som blir brukt på Holbæk sprogcenter i Danmark.

På planen skal det kort fylles ut noen personlige opplysninger.

Vi kan sette langsiktige mål for opplæringa, men slike mål vil ikke bli satt før vi har observert deltakers ferdigheter. Med langsiktige mål mener vi for eksempel nivåtester eller språkprøven.

I samtale med deltaker må vi prøve å komme fram til hva som blir det viktigste for han i norskopplæringa framover. Deltaker må finne situasjoner han føler behov for å beherske språklig bli enige om kortsiktige mål for neste periode. Lengden på perioden kan variere, men det er viktig at vi har kontinuerlige samtaler med deltaker underveis.

Ukeplanen som vi arbeider etter, ønsket vi samtidig å bruke mer aktivt i arbeidet med tilrettelagt opplæring for deltakerne. På ukeplanen laget vi to rubrikker som deltaker selv fyller ut. Den første rubrikken fylles ut i begynnelsen av uka. Der skriver de det de har tenkt å arbeide mer med. I den andre evalueres arbeidet i slutten av uka. Det vil si at lærer må sette av tid i undervisninga si til dette.

Mange av deltakerne kommer fra land der de ikke har blitt opplært til å ta ansvar for egen læring. Ved å sette seg et eller flere mål for ei uke, mener vi at det kan gi god trening i å bli mer bevisst på å planlegge, overvåke og evaluere sin egen læringsprosess (se vedlagt eksempel).

3.2.8 Refleksjonssirkelen

Refleksjonssirkelen har vi hentet fra Holbæk sprogcenter. Vi har brukt den som et hjelpemiddel i deltakersamtalen og den illustrerer tankene våre i arbeidet.

3.2.9 Illustrasjon av utforminga av en individuell plan for norskopplæringa

Her viser vi hvordan vi arbeider i utforminga av den individuelle planen for norskopplæringa.

Status	Mål	Gjennomføring	Evaluering	Konklusjon
* Samtale der deltaker og lærer vurderer hvor deltaker befinner seg i læringsprosessen	<p>* Den overordna planen (IP) ligger til grunn for arbeidet med IPN</p> <p>* Deltaker og lærer kommer fram til overordna mål for språkopplæringa</p> <p>* Deltaker og lærer kommer fram til delmål for språkopplæringa for en kortere eller lengre periode</p>	<p>* Deltaker og lærer lager en IPN for den neste avgrensede perioden</p> <p>* Perioden gjennomføres</p>	* Deltaker og lærer evaluerer perioden. Er målene nådd?	* Deltaker og lærer ser på hva deltaker skal jobbe med videre, og setter eventuelt opp nye delmål

3.3 Beskrivelse av prøveperioden

Innledningsvis brukte vi mye tid på å planlegge gjennomføringa, og på å utvikle skjema for individuelt arbeid. Det ble diskutert om vi skulle prioritere for eksempel B- løps elever med langsom progresjon, eller se etter deltakere med klare individuelle behov for tilrettelegging og oppfølging av opplæringa. Det kunne være både de som viser sakte progresjon og de som viser rask progresjon. Vi måtte også bestemme oss for hvor lang tid prøveperioden skulle vare.

For vår del var situasjonen slik at vi underviste i en A- løps gruppe som snart skulle ta modul 2 testen og i en B- løps gruppe som var ferdig med modul 1. Gruppene besto av 15 og 10 deltakere.

Framtida tilsier at det skal foreligge en individuell plan for samtlige deltakere på norskopplæringa. Det mest realistiske ble derfor å utarbeide en individuell plan for alle deltakerne i disse to gruppene.

Prosjektet skulle ferdigstilles og presenteres innen en bestemt dato og dermed begrenset vi prøveperioden til to måneder.

Vi startet med samtaler i gruppa om det å arbeide med en individuell plan. Deltakerne hadde ulike ønsker om hva de ville arbeide med framover. Noen var allerede i stand til å sette seg konkrete og realistiske mål og komme med forslag til hvordan de kunne nå dem. Andre derimot syntes at var vanskelig å komme fram til hva som var viktig for dem. Da måtte vi stille spørsmål som kunne hjelpe dem til å se sine behov.

Videre hadde vi samtaler med en og en deltaker. Disse ble avviklet i klasserommet og på studieverksted. De mål og metoder som ble framsatt ble notert i det skjemaet vi hadde bestemt oss for å prøve ut.

Deltakerne noterte for seg selv det de skulle arbeide med på ukeplanen.

I prøveperioden prøvde vi ulike arenaer for det individuelle arbeidet. Vi tok utgangspunkt i felles tema fra semesterplanen men differensierte gjennom ulike oppgaver og arbeidsmetoder i timene sammen med læreren, i arbeidstimer med eventuelt likemannsarbeid, og innefor de ulike tilbudene på studieverksted. Noen foretrakk å arbeide mest mulig selvstendig, noen slo seg sammen i grupper, og andre fungerte som likemenn.

3.3.1 Bruk av logg i oppfølging og justering

For bedre å holde oversikt over, ha en kontinuerlig evaluering og mulighet til tilbakemelding til hver deltaker innførte vi bruken av loggbok. Hver fredag ble arbeidet evaluert og de brukte en arbeidstime på å skrive i loggboka. Her var det nødvendig at vi stilte noen spørsmål som førte til refleksjon over den siste tidas arbeid.

- Hva har du jobba med den siste uka?
- Hva har du lært?
- Har du lært noen nye ord?
- Har noe vært vanskelig?
- Er noe du vil lære mer om?
- Hva synes du var interessant?
- Hva ønsker du å arbeide med neste uke?

I loggbøkene kom deltakernes egne opplevelser av læringa tydelig fram. Noen viste en bevissthet omkring læringssituasjonen ved å komme med konkrete ønsker for videre arbeid. Andre hadde ikke forutseninger for dette.(se vedlagte to eksempler).

4. Analyse og vurderinger

Etter at prøveperioden var avslutta, ble arbeidet evaluert i prosjektgruppa. Det vi så tidlig var at det var tidkrevende å sett nye mål for hver uke og følge opp disse. Skjemaets forside med de framsatte mål virket som et godt hjelpemiddel. Skjemaets bakside ble derimot tidkrevende å bruke. Det krevde at vi gjennomførte deltakersamtaler hver uke hvis dette skulle fungere. Selv korte samtaler tok tid. Men det vi så var at det å sette opp ønsker for hva de ville jobbe med på ukeplanen fungerte bedre. For de fleste A-løpsdeltakerne var dette en grei måte å planlegge arbeidet framover. Deltakere på B-løp hadde større problemer med å reflektere over sin egen læring. Her var det helt nødvendig at vi stilte spørsmål om hva de ønsket å lære. I begge gruppene startet uka med en felles refleksjon over uka som hadde gått og det videre arbeidet framover. Etter at alle hadde notert på ukeplanen, fortalte de til hverandre hva som var viktig for dem. På denne måten kunne de også være til inspirasjon for de som syntes det var vanskelig å komme fram til noe konkret å arbeide med. Flere ganger kom det forslag om samarbeid fordi mange hadde samme ønsker og behov.

Det ble etablert likemannsarbeid i gruppene og på studieverksted.. Deltakerne søkte andre de visste kunne være til hjelp. Det vi så var at de i større grad ble motivert til å arbeide med det de syntes var viktig. Vi erfarte også at de deltakerne som hadde klare mål for norskopplæringa si, brukte planen sin bevisst og var målrettet i arbeidet. Studieverksted var en fin arena for dette individuelle arbeidet. Et par deltakere arbeidet så effektivt og selvstendig at de fikk for få utfordringer i gruppa. I en periode arbeidet de med noe av det samme som de gjorde ei gruppe på et høyere nivå. Det individuelle arbeidet resulterte i at de kunne flyttes til denne gruppa.

De individuelle planene ble også et godt hjelpemiddel for oss i tilrettelegginga for hver enkelt deltaker. Vi merket at vi ble mer bevisst i forhold til veiledning og oppfølging. De kontinuerlige, uformelle deltakersamtalene med tilbakemelding ga oss mulighet til å følge opp hver enkelt bedre. Men allikevel følte vi at vi ikke var flinke nok til å holde oversikt over hva hver enkelts plan inneholdt og hvordan det gikk med arbeidet.

Loggboka visste seg å bli et godt kommunikasjonsmiddel mellom oss og deltakerne. Gjennom loggboka fikk de formidlet både hva de hadde arbeidet med og hvilke erfaringer de hadde gjort seg. Vi fikk dessuten en fin mulighet til å gi individuell tilbakemelding. Vi oppdaget også at noen hadde ønsker om å arbeide med andre ting. Et eksempel var en deltaker som ville lære matematikk. Gjennom videre samtaler ble det bestemt at han skulle begynne i grunnskolen.

Målet med dette prosjektet var å gi hver deltaker best mulig tilpasset opplæring. I hele prosjektperioden har vi lagt vekt på å øve opp deltakernes evne til å reflektere over sine egne læringsbehov og på sikt ta større ansvar for sin egen læring.

Det å ta ansvar for egen læring krever god innsikt i sin egen læringssituasjon. For de aller fleste av våre deltakere er dette vanskelig. Prøveperioden på to måneder er for kort til at vi kan si noe konkret om hvor stor gevinst den individuelle oppfølginga har gitt. Men vi har sett at noen av deltakerne er blitt mer bevisste på hva de ønsker å lære. Men for de fleste er det fortsatt vanskelig å sette konkrete mål. Andre kan sette seg mål, men har problemer med å komme med forslag til hvordan de skal nå dem.

Før vi startet med prosjektarbeidet var vi klar over at de fleste har problemer med å ta et slikt ansvar. Vi vet også at å oppøve bevissthet omkring egen læring krever tid. To måneder blir bare et bruddstykke i en slik prosess. Det beste er at det har resultert i en gjensidig motivasjon for oss og deltakerne. Når vi ser at den individuelle oppfølginga fører til mer aktivitet, motiveres vi til å fortsette å arbeide med individuelle planer.

Det er viktig å være klar over at det krever tid av oss å bli gode i dette arbeidet. Vi må finne de metodene vi synes er tjenelige og arbeide med planene på en måte som virker tilfredsstillende for både oss og deltakerne.

Det vi ser i denne rapporten er bare et eksempel på hvordan man kan komme i gang med å bruke individuelle planer i norskopplæringa.

5. Anbefalinger

Da vi startet opp prosjektarbeidet, hadde ingen av oss erfaring med å utarbeide og jobbe med individuelle planer i norskopplæringa. Vi brukte mye tid forut for utprøvinga på å finne en metode som vi trodde ville fungere for oss. Vi var enige om at byråkratisering av arbeidet ville ta fokus bort fra en tett oppfølging av deltakerne.

Vår viktigste anbefaling er å starte i det små. En IPN skal være et redskap som skal fungere i det daglige arbeidet. Blir arbeidet for omfattende kan en lett miste motivasjonen for å fortsette. Dessuten blir det vanskelig å holde oversikten. Den nære kontakten med deltaker gjennom samtaler er viktig for å kunne gi regelmessige tilbakemeldinger.

Loggboka ble et godt kommunikasjonsmiddel som vi vil anbefale for andre. I den kan deltakerne både evaluere det de har gjort og planlegge videre arbeid. For oss gir den mulighet til å gi regelmessig og personlig respons. Loggboka er også med på å styrke kontakten mellom deltaker og lærer. Vi ser ofte at de betror oss små og store tanker rundt sin egen livssituasjon.

De fleste deltakerne vil trenge mye hjelp av lærer for å kunne sette seg egne mål i opplæringa. Derfor bør lærer sette av god tid til dette i undervisninga. Vår erfaring er at aktivt bruk av ukeplanen, fungerer godt. God tid til å tenke over og snakke om hva deltakerne vil arbeide med, har virket motiverende. Tid til evaluering må også prioriteres.

Det vi så var at de uformelle samtalene ikke krevde mye ekstra organisering. Vi hadde samtaler med deltakerne i timene eller når de arbeidet i studieverksted. På denne måten har vi erfart at IPN kan inngå i det daglige arbeidet.

Kravet om individuell opplæring står sterkere i den nye opplæringsplanen som gjelder fra høsten 2005. Slik vi ser det, vil derfor en individuell opplæringsplan for norskopplæringa bli et viktig redskap framover.

Levanger / 200?

.....

Prosjektleder

Vedlegg 1: Individuell plan for norskopplæringa

IPN Individuell plan for norskopplæringa

Navn: F.dato: Utdanning Erfaring	
Løp og modul (Spor og nivå):	
Mål i norskopplæringa	
Dato:	
Hva er viktigst framover nå? (Personlig – Offentlig – Utdanning - Yrke/arbeidsliv)	
Dato:	
Hvordan nå målet?	
Dato:	
Evaluering: Hvordan gikk det?	
Dato og undreskrift:	

Samtale

_____ kalles inn til samtale med

Tid: _____

Sted: _____

Lærer og andre som er med i samtalen har taushetsplikt
Vi skal blant annet snakke om skolen og diskutere planer for framtiden.
Se på spørsmålene og skriv ned noen stikkord om hva du vil svare.

Hvordan trives du i klassen og på skolen?

Synes du det er vanskelig å lære norsk?

Er det noe du liker godt å gjøre i timene?

Bruker du mye tid på hjemmearbeid?

Hvordan liker du studieverkstedet?

Hva lærer du i samarbeid med andre?

Trives du på språkpraksis?

Hvilke planer har du for framtiden?

- Hva har du lyst til å gjøre når du er ferdig med norskkurset?
-

Andre ting du vil snakke om:

Vedlegg 4: Plan etter dansk modell

Individuell plan i norskopplæring

Navn: _____

Periode: _____

Domener	Hva vil jeg lære?	Hva vil jeg vite?	Hva vil du bruke språket til?	Hvordan kan jeg lære det?	Hva kan jeg selv gjøre?	Hvem kan hjelpe meg?
Personlig						
Offentlig						
Utdanning						
Yrke/arbeidsliv						

Vedlegg 5: Ukeplaneksempel

Sjefsgården voksenopplæring, 7600 Levanger. Tlf. 74 08 29 44

Ukeplan for gruppe B.

Tema: **Arbeidsliv**

1 Grammatikk: Repetisjon, substantiv

Time og tid	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1. 08.30-09.15	B 4 Vi besøker Norske Skog 	Språkpraksis Husk språkpraksis i dag	AB4 Nyheter 	B4 Grammatikk Substantiv	B5 Stein på stein Kap. 14 Oppgaver
2. 09.05-10.00		AB 	AB Arbeidstime Avisoppgaver	AB4 Stein på stein Kap. 14 Arbeidsliv	B5 Skrive logg
3. 10.15-11.00			AB Nyheter Muntlige presentasjoner av forskjellige nyheter	AB4 Arbeidstime Arbeidsliv Oppgaver	B3 Data Stein på stein Kap. 14
4. 11.30- 12.15	B1 Språklabb 		Studieverksted Hva skal du arbeide med?	Valgfag	Studieverksted Hva skal du jobbe med?
5. 12.15- 13.00		Hvem skal jeg besøke i dag?		Studieverksted Hva skal du jobbe med?	
6. 13.20- 14.05			B4 Nyheter på TV og uttale med Grete 	B1 Språklabb 	God helg!
7. 14.05- 14.50				B3 Data CD, Godt sagt	

-- Og på baksida av ukeplanen:

Hva skal jeg jobbe med?	Hvordan gikk det?
 <ul style="list-style-type: none">- Fjerde time <u>onsdag</u>: Data øvelse <small>Hvis Therese kan hjelpe.</small>- Femte time på <u>onsdag</u>:<ul style="list-style-type: none">* Grammatikk i studieverksted- Femte time på <u>Torsdag</u><ul style="list-style-type: none">* Grammatikk (adverbial)- Fjerde time på <u>Fredag</u> Data øvelser: Hjelp av Therese- Femte time på <u>Fredag</u> Øving: Stein på Stein (selv) program fra kapittel inn i data	 <p>Det er enda vanskelig med data håper en forbedring.</p> <p>Jeg synes jeg må være i studieverksted noen ganger for å jobbe med de andre den oppgave fra leksen som de har fått når jeg sitter ved datakurset.</p>

Vedlegg 6: Loggeksempel 1

Logg, mandag 29. november 2004

1. Hva jobbet du mest med i ferrige uke?
2. Hva likte du best?
3. Husker du noen nye ord som du lærte?
4. Hva slags nyheter snakket vi om?
5. Hva vil du jobbe med denne uka?
6. Er det noen tema du ønsker at vi skal jobbe med?
7. Er det noe du trenger informasjon om?
8. Er det noe spesielt du vil fortelle
 - om skolen
 - om språkpraksis
 - eller andre ting

Lykke til Vi sees i morgen. Hilsen Therese

- 1) I ferrige uke jobbet mest med grammatikk sammen som vanlig og jeg synes at det er bedre vi.
Jeg leste om Norge geografi også.
- 2) Jeg likte best om Norge geografi da jeg leste fordi, jeg lærte mange ting om Norge.
- 3) Jeg husker noen nye ord som jeg lærte om nyheter for et-sempel:
et vær - Veldig deilig vær
et ras - landsliste
rasfare - dangerous landsliste
- 4) Vi snakket om Rasche tok et liv.
- 5) Jeg vil jobbe mer med Norge geografi fordi, jeg trenger det og det er viktig for meg også.
Jeg skal finne ei bok om Norge og jeg skal lese mer om det.
- 6) Jeg ønsker at vi skal jobbe mer med lytte denne uke for jeg skal ha lytte prøve. Jeg trenger å ha mer lytte.
- 7) Jeg trenger noe informasjon

Vedlegg 7: Loggeksempel 2

<p>logg 4 25. november 2009</p> <ul style="list-style-type: none">- hvalke norske ord her du hørt dem uka?- liker du å være i gruppe D?- hva liker du å gjøre i fritida (når du ikke er på skolen)? <p>Derne uka jeg var som helt fram deker og reker staker jeg liker gruppe D</p> <p>Jeg Silbets hjem på fredag</p> <p>For di ut kald ikke</p>	<p>går tur eller men</p> <p>Jeg Silbet hjem og leses og skrive</p> <p>Jeg er ikke bare lørdag og søndag på skolen</p> <p>Du jobber godt på skolen, og jeg er sikker på at du kommer til å bli flink i norsk!</p> <p>har disse ordene:</p> <ul style="list-style-type: none">* lørdag* søndag
--	---